

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.411.004.02.2022

**Pan
Tomasz Kobierski
Prezes Zarządu
Międzynarodowe Targi Poznańskie
sp. z o.o. w Poznaniu
ul. Głogowska 14, 60-734 Poznań**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

zmienione zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.216.2022
Komisji Rozstrzygającej z 6 kwietnia 2023 r.

S/22/004 – Zarządzanie reklamą w przestrzeni miejskiej Poznania

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. w Poznaniu ¹ , ul. Głogowska 14, 60-734 Poznań.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Kobierski, Prezes Zarządu Spółki, od 22 maja 2020 r. ² . W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił Przemysław Trawa, Prezes Zarządu, od 17 września 2015 r. do 21 maja 2020 r. ³
Zakres przedmiotowy kontroli	Planowanie i wdrażanie koncepcji eliminowania z przestrzeni miejskiej zbędnych reklam oraz gospodarowania powierzchnią reklamową
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2022 ⁴ . Badaniami kontrolnymi objęto również zdarzenia i dokumenty sprzed tego okresu, jeśli miały one związek z przedmiotem kontroli.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontrolerzy	1. Przemysław Grad, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/76/2022 z 19 kwietnia 2022 r. oraz nr LPO/179/2022 z 3 listopada 2022 r. 2. Jakub Iwanicki, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/77/2022 z 19 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str.1-6)

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Działania Międzynarodowych Targów Poznańskich sp. z o.o. związane z zarządzaniem nośnikami reklamowymi w Mieście Poznaniu, w tym z realizacją powierzonego przez Radę Miasta Poznania zadania w zakresie budowy, przebudowy i remontu m.in. wiat przystankowych usytuowanych w pasie drogowym dróg publicznych na terenie Miasta Poznania, były co do zasady prowadzone prawidłowo. W kontrolowanym obszarze stwierdzono jednak nieprawidłowości, o których mowa poniżej.

Miasto Poznań⁷, przekazując odpłatnie Spółce mienie komunalne (wiaty przystankowe i słupy ogłoszeniowo-reklamowe) do prowadzenia działalności polegającej na utrzymaniu wiat i słupów oraz pobieraniu pożytków z umieszczania reklam, miało na celu zatrzymanie strumienia finansowego z działalności reklamowej

¹ Dalej: MTP, Spółka.

² Powołany uchwałą nr 15/2020 Rady Nadzorczej Spółki z 4 marca 2020 r. Dalej: Prezes Zarządu.

³ Na podstawie uchwały nr 15/2020 Rady Nadzorczej Spółki z 24/2015 z 17 września 2015 r. w ramach III wspólnej kadencji w związku z rezygnacją Prezesa Zarządu Andrzeja Byrta. Kadencja upłynęła 6 czerwca 2019 r., natomiast mandaty Członków Zarządu wygasły 21 maja 2020 r., tj. z dniem zatwierdzenia sprawozdania finansowego Spółki za rok obrotowy 2019.

⁴ Czynności kontrolne zakończono 14 listopada 2022 r.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej: Miasto

w grupie kapitałowej Miasta oraz reinwestowanie części środków z działalności reklamowej w infrastrukturę wiat przystankowych. (...) ⁸.

Spółka, będąc wyłącznym zarządcą nośników reklamowych zlokalizowanych na wiatkach przystankowych, przyjęła strategię komercjalizacji powierzchni reklamowych opartą na długoterminowej współpracy z dwoma operatorami reklamowymi - przekazując im (...) ⁹ powierzchni reklamowych w wiatkach wykorzystywanych na cele reklamowe. Zagwarantowało to Spółce stabilny strumień przychodów.

Zawarcie przez Spółkę długoterminowych umów najmu powierzchni reklamowych z operatorami reklamowymi na okres dłuższy niż okres powierzenia realizacji zadania co było niezgodne z postanowieniami uchwały Rady Miasta w sprawie powierzenia zadania własnego i zarządzenia wydanego w celu wykonania tej uchwały, jak również uwzględnienie w jednej z umów najmu niższej stawki czynszu, niż zadeklarowanej w ofercie operatora reklamowego, świadczyło o nierzetelnym przygotowaniu projektów zawieranych przez Spółkę umów. Wskutek nierzetelnych działań doprowadzono w ten sposób do uszczuplenia przychodów Spółki z działalności reklamowej w latach 2019-2022 w wysokości 53,7 tys. zł, co w ocenie NIK, było przejawem niegospodarności.

Spółka, realizując zadania inwestycyjne i remontowe, związane z infrastrukturą wiat przystankowych, zlecała dostawy i usługi oraz roboty budowlane na łączną kwotę (...) ¹⁰, stosując wewnętrzne procedury wyboru kontrahentów.

Do dnia zakończenia kontroli NIK ostatecznie nie uregulowano zasad korzystania z gruntów podmiotów trzecich, w tym terenów należących do Miasta, na których posadowione były wiaty przystankowe zlokalizowane poza pasem drogowym. W konsekwencji Spółka nie ponosiła należnych kosztów z tytułu dzierżawy gruntów usytuowanych poza pasem drogowym, na których umieszczono wiaty przystankowe, mimo że na części z nich prowadziła działalność reklamową. Pozbawiło to Miasto dochodów w wysokości, co najmniej, 473,8 tys. zł za okres trzech lat. Przejawem nierzetelności działania Spółki było również niepodpisanie umowy dzierżawy na korzystanie z nieruchomości przez okres trzech lat, na których posadowiono słupy reklamowe, bez ponoszenia należnych opłat dzierżawnych na rzecz budżetu Miasta w wysokości 40,9 tys. zł brutto.

Spółka rzetelnie realizowała zadania związane z zarządzaniem infrastrukturą wiat przystankowych, zapewniając coroczną wymianę i modernizację wiat, co przyczyniało się do poprawy ich estetyki i ujednolicenia znajdujących się na nich nośników reklamowych. Spółka reinwestowała część środków uzyskanych z działalności reklamowej w infrastrukturę wiat przystankowych, montując w okresie objętym kontrolą (...) ¹¹ nowych wiat przystankowych i modernizując (...) ¹² wiat (w tym (...) ¹³ na przystankach pozbawionych dotychczas wiat).

⁸ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902; dalej: uodip) w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233; dalej: uoznk). Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹² NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹³ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁴ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Planowanie i wdrażanie koncepcji eliminowania z przestrzeni miejskiej zbędnych reklam oraz gospodarowania powierzchnią reklamową.

Opis stanu faktycznego

1.1. Miasto Poznań¹⁵ nabyło¹⁶ od Skarbu Państwa 60% udziałów w kapitale zakładowym spółki, w trybie określonym w art. 69b ust. 1a w związku z art. 4b ust. 1 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników¹⁷. W wyniku umowy komunalizacyjnej MTP uzyskała status jednoosobowej spółki Miasta¹⁸. Załącznikiem do ww. umowy były założenia do polityki właścicielskiej Miasta na lata 2016-2020, zawierające plan wykorzystania nabytego mienia w kontekście realizacji zadań własnych Miasta, zgodnie z którymi Miasto zamierzało aktywnie wspierać Spółkę we wszystkich działaniach, które miały służyć jej dalszemu rozwojowi. Polityka właścicielska Miasta, w odniesieniu do Spółki, miała być oparta, m.in. na zapewnieniu realizacji strategii rozwoju MTP oraz poprawieniu wykorzystania majątku posiadanego przez Spółkę na potrzeby realizacji zadań własnych gminy i programów rozwoju. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu, postanowienia umowy komunalizacyjnej były zarówno dla Miasta (jej właściciela) i Spółki wezwaniem do poszukiwania obszarów rozwoju współpracy i wykorzystania potencjału spółki w celu lepszej i bardziej efektywnej realizacji zadań własnych gminy. W umowie komunalizacyjnej Miasto zobowiązało się do opracowania „Planu rozwoju Spółki MTP sp. z o.o. na lata 2016-2020”, uwzględniającego wykorzystanie jej potencjału w kontekście realizacji zadań własnych samorządu Miasta Poznania¹⁹. Plan Rozwoju²⁰, został zatwierdzony uchwałą nr 25/2016 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki z 27 września 2016 r.²¹ Przewidywał on, m.in. rozwój współpracy MTP z Miastem w zakresie promocji²² oferty turystycznej i kulturalnej Miasta wśród gości targowych oraz wspólnej promocji Poznania – poza granicami kraju - jako miasta turystyki biznesowej oraz podejmowanie przez Spółkę działań w celu wykorzystania doświadczenia, wiedzy i potencjału Spółki w poprawę przestrzeni reklamowej na terenie Miasta.
(akta kontroli str. 409-658, 2080-2143, 4215-4360)

¹⁴ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁵ Dalej: Miasto.

¹⁶ Na podstawie umowy nieodpłatnego zbycia udziałów nr Fn5371/15 z 5 października 2015 r. zawartej pomiędzy Skarbem Państwa (reprezentowanym przez Ministra Skarbu Państwa) a Miastem Poznań (reprezentowanym przez Prezydenta Miasta Poznania).

¹⁷ Dz.U. z 2022, poz. 318 ze zm. Poprzednia nazwa ustawy - ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

¹⁸ Od 23 marca 2020 r. Międzynarodowe Targi Poznańskie sp. z o.o. stały się spółką z większościovym udziałem Miasta Poznania (99,12%) w związku z przystąpieniem do Spółki Województwa Wielkopolskiego (jednostki samorządu terytorialnego). Uchwałą nr 16/2020 Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników podwyższono kapitał zakładowy Spółki (z 282 068,0 tys. zł do 288 348,0 tys. zł), poprzez wniesienie wkładu pieniężnego w wysokości 6 280,0 tys. zł przez dotychczasowego Wspólnika – Miasto Poznań (3 740, 0 tys. zł) oraz Wspólnika przystępującego do Spółki – Województwo Wielkopolskie (2 540,0 tys. zł). Podwyższenie kapitału zostało zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym 19 czerwca 2020 r. Na koniec 2021 r. objęte udziały w kapitale zakładowym Spółki przez Miasto Poznań wynosiły 346 286,0 tys. zł (98,9% udziałów) a Województwa Wielkopolskie – 6 380,0 tys. zł (1,81% udziałów).

¹⁹ Dalej: Plan Rozwoju

²⁰ Sporządzenie Planu Rozwoju i jego akceptacja przez organy Spółki i Prezydenta Miasta Poznania stanowiły jeden z warunków umowy nieodpłatnego zbycia udziałów w MTP przez Skarb Państwa.

²¹ Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Radę Nadzorczą (uchwała nr 17/2016 z 12 września 2016 r.).

²² Patrz pkt. VII. 7 Planu rozwoju.

W związku z komunalizacją i poszukiwaniem możliwego zastosowania potencjału Spółki do realizacji zadań własnych gminy, wypracowana została przez Miasto koncepcja powierzenia MTP kompleksowego zarządzania przestrzenią reklamową, zlokalizowaną na terenie nieruchomości stanowiących własność Miasta oraz nieruchomości zlokalizowanych w pasie drogowym dróg publicznych, których zarządcą był Prezydent Miasta. W założeniach tej koncepcji ustanowienie jednego operatora miejskiego - odpowiedzialnego za standard i jakość nośników reklamowych - miało być korzystne dla Miasta ze względu na zatrzymanie strumienia finansowego w grupie kapitałowej Miasta oraz możliwość reinwestowania części środków w infrastrukturę przestrzeni miejskiej, a także promowania większej liczby wydarzeń skierowanych do mieszkańców organizowanych przez Miasto (i jej jednostki organizacyjne) na preferencyjnych zasadach. Wykorzystanie spółki MTP miało przyczynić się do uporządkowania przestrzeni reklamowej w Mieście, unifikacji nośników i treści reklamowych w kontekście projektowanej uchwały krajobrazowej. Intensywne prace (analizy prawne, finansowe)²³ w zakresie możliwości pełnienia przez MTP funkcji operatora miejskich powierzchni reklamowych prowadzone były w Spółce i Mieście w okresie od 2016 r. do marca 2018 r. W wyniku tych prac w Mieście przyjęto rozwiązania prawne i organizacyjne służące przekazaniu MTP m.in. tego zadania.

(akta kontroli str. 527-840, 871-881, 7049-7053)

1.2. W ramach etapowego wdrażania ww. koncepcji MTP Spółka zwróciła się w maju 2017 r. do Zarządu Dróg Miejskich w Poznaniu²⁴ o zawarcie umowy dzierżawy na zarządzanie istniejącymi betonowymi słupami ogłoszeniowo-reklamowymi, zlokalizowanymi w pasach drogowych dróg publicznych administrowanych przez Prezydenta. Dyrektor ZDM podał, że wybór MTP, jako nowego dzierżawcy słupów ogłoszeniowo-informacyjnych, nie został poprzedzony postępowaniem mającym na celu wyłonienie dzierżawcy.

Na podstawie umowy dzierżawy²⁵ z 22 lutego 2018 r. zawartej z ZDM wydzierżawiono Spółce (na czas określony - od 1 marca 2018 do 28 lutego 2021 r.) powierzchnię 75 betonowych słupów²⁶, posadowionych w pasie drogowym, w celu korzystania z nich na potrzeby reklamowo-informacyjne, poprzez umieszczanie na nich plakatów, ogłoszeń czy innych form reklamy i informacji. Po zmianach wprowadzonych do ww. umowy²⁷ zwiększono liczbę dzierżawionych powierzchni słupów betonowych o kolejne 13. Za używanie i pobieranie pożytków z dzierżawy powierzchni słupów Spółka zobowiązana była do uiszczania na rzecz ZDM czynszu²⁸ w wysokości stanowiącej równowartość jednostkowej opłaty za zajęcie pasa drogowego, ustalonej wg kategorii drogi, przy której posadowiony był słup (+VAT) oraz równowartości kwoty podatku od nieruchomości²⁹, w odniesieniu do każdego słupa. Bezpośrednio przed przejęciem zarządzania przestrzenią reklamową na istniejących słupach betonowych Spółka wskazywała na nieopłacalność tej działalności ze względu na zbyt wysokie stawki opłat za zajęcie pasa drogowego, wymagane do ponoszenia przez MTP w związku z dzierżawą słupów, a których nie ponosił poprzedni dzierżawca. Ustalony

²³ Sporządzono na zlecenie Spółki szereg opinii i informacji prawnych w przedmiocie możliwości zarządzaniem powierzchniami reklamowymi przez MTP, w tym możliwych wariantów jego prowadzenia, problematyki stosowania przepisów o zamówieniach publicznych i administracyjnoprawnych aspektów umieszczania reklam w przestrzeni publicznej, z uwzględnieniem zmian przepisów wprowadzonych tzw. ustawą krajobrazową.

²⁴ dalej: ZDM.

²⁵ Umowa dzierżawy zawarta została zgodnie z art. 22 ust 2c ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1693 ze zm.).

²⁶ Siedem z nich objętych było ochroną konserwatorską

²⁷ Aneksy nr 2 z 5 października 2018 r. i nr 3 z 19 grudnia 2018 r.

²⁸ Płatnego rocznie, z dołu.

²⁹ Stanowiącego sumę: stawki podatku 0,91 zł/1 m²/rok za powierzchnię rzutu poziomego słupa (przyjęto 1 m²) oraz stawki podatku 2% wartości budowli.

w umowie miesięczny czynsz dzierżawny były wyższy o 297% w porównaniu do czynszu uiszczanego przez poprzedniego dzierżawcę. W efekcie prowadzonych spotkań Spółki z przedstawicielami Urzędu Miasta poczyniono ustalenia o zmianie stawek za zajęcie pasa drogowego w przypadku, gdy nośnikami są słupy betonowe.

Uchwałą nr LXIV/1182/VII/2018 Rady Miasta Poznania z 27 marca 2018 r. zmniejszono wysokość stawki opłat za umieszczenie w pasie drogowym drogi publicznej reklam na słupach ogłoszeniowo-reklamowych³⁰ o 55% w porównaniu do dotychczasowych opłat, aczkolwiek czynsz dzierżawny był wyższy o 33% w porównaniu do czynszu uiszczanego przez poprzedniego dzierżawcę. W uzasadnieniu Dyrektor Biura Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta wskazała, że zmiana wynika z identyfikacji zasadności zróżnicowania stawek opłat za zajęcie pasa drogowego ze względu na rodzaj nośnika posadowionego w pasie drogowym (słup betonowy lub inny, na którym nakleja się reklamy oraz inne nośniki), gdyż zarówno koszty utrzymania nośnika, jak i możliwe do uzyskania przychody z jego użytkowania, są uzależnione od jego rodzaju i wymagają w konsekwencji zróżnicowania stawek opłat. W wyniku tych zmian należne opłaty za zajęcie pasa drogowego uiszczane przez Spółkę uległy w latach 2018-2021 zmniejszeniu łącznie o 668,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 1411-1434. 2544, 6782-6792, 7053-7056)

(...)³¹

(akta kontroli str. 7057-7061, 6996)

Stosownie do ww. umowy MTP zobowiązana była zagwarantować miejsce na potrzeby Miasta w postaci 3,5 m² powierzchni reklamowej słupa tzw. miejsce zarezerwowane. Spółka każdorazowo udostępniała na potrzeby Miasta miejsca zarezerwowane na słupach ogłoszeniowo-reklamowych, zgodnie ze zgłaszanym³² przez Urząd Miasta zapotrzebowaniem wynikającym z przekazanego wykazu planowanych działań na najbliższe dziewięć miesięcy. W okresie obowiązywania umowy w ramach zaplanowanych działań Miasta umieszczono na słupach ogłoszeniowo-reklamowych (...) ³³ plakatów, nie wykorzystując całej puli miejsc zarezerwowanych na słupach. W związku z ich niewykorzystaniem Spółka korzystała z tych powierzchni do celów związanych z prowadzoną działalnością reklamową, zgodnie z § 5 ust. 6 umowy.

(akta kontroli str. 6740-6779)

Spółka, realizując uchwałę Zarządu Spółki z dnia 24 września 2018 r., w sprawie celowości zakupu słupów, podjętą w związku z decyzją Prezydenta o nabyciu przez MTP nośników reklamowych, zapadłą podczas narady z jego zastępcami, Skarbnikiem i Sekretarzem Miasta w dniu 16 sierpnia 2018 r. (nr 156/VII/27/2018), zawarła z ZDM 3 grudnia 2020 r. umowę sprzedaży 83 słupów betonowych za łączną kwotę 82,6 tys. zł (+VAT). Wartość słupów ustalono na podstawie operatów szacunkowych³⁴.

Po wygaśnięciu ww. umowy dzierżawy Spółka, będąc już właścicielem słupów, zawarła z ZDM kolejną umowę dzierżawy powierzchni słupów w celu korzystania na potrzeby reklamowo-informacyjne w okresie od 1 marca 2021 r. do 29 lutego

³⁰ Betonowych, na których nakleja się reklamy.

³¹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902; dalej: uodip) w związku z art. 11 ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2022 r. poz. 1233; dalej: uoznk). Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³² W terminie 14 dni od pierwszego dnia półrocza danego roku kalendarzowego

³³ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³⁴ Operaty szacunkowe z 9 lutego 2018 r. i 27 lutego 2019 r.

2024 r., w której czynsz dzierżawny został ustalony na tych samych zasadach co w poprzedniej umowie. W umowie wskazano, że dzierżawca (MTP) ma prawo na swój koszt do wykorzystywania słupów na potrzeby reklamowo informacyjne, poprzez umieszczanie na nich plakatów, ogłoszeń czy innych form reklamy i informacji. Prezes Zarządu, w odpowiedzi na pytanie o uzasadnienie dzierżawy słupów, których MTP było właścicielem, wyjaśnił, że ZDM zaproponowało podpisanie umowy, w której idea czynszu była zbieżna z opłatą za zajęcie pasa drogowego przez reklamę.

(akta kontroli str. 1408-1527, 6684-6703)

W okresie objętym kontrolą Spółka zarządzała przestrzeń reklamową na słupach reklamowo-ogłoszeniowych zamieszczając na nich (...) ³⁵ plakatów związanych z reklamą lokalnych „small business-ów” oraz lokalnych wydarzeń kulturalnych, sportowych, edukacyjnych itp., przy czym jak wyjaśnił Prezes Zarządu, obostrzenia sanitarne w okresie epidemii Covid-19 drastycznie zmniejszyły liczbę tych wydarzeń. (...) ³⁶

(akta kontroli str. 1435-1515, 5771-5775, 6981-6983)

Spółka podejmowała działania służące rozbudowie sieci słupów reklamowych (typu citylight), zlokalizowanych na terenie nieruchomości stanowiących własność Miasta. (...) ³⁷. Ze 150 wstępnie wytypowanych lokalizacji dla nowych słupów reklamowych, Spółka w okresie objętym kontrolą, posadowiła w pasach dróg publicznych oraz na gruntach dzierżawionych od Miasta i innych podmiotów łącznie (...) ³⁸ nowych słupów reklamowych (typu citylight). Na podstawie zbadanych 10 postępowań o uzyskanie zgody na lokalizację słupa stwierdzono, że procedury związane z lokalizowaniem słupów reklamowych były przeprowadzane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa: dokonano stosownego zgłoszenia do administracji architektoniczno-budowlanej ³⁹ oraz uzyskano stosowne zezwolenia lokalizacji słupa w pasie drogowym. Większość słupów reklamowych zamieszczano w pasie drogowym, uiszczając na rzecz ZDM każdorazowo należne opłaty za zajęcie pasa drogowego. Ujawniono natomiast, że Spółka nie podpisała – po wygaśnięciu dotychczasowej umowy – nowej umowy dzierżawy nieruchomości stanowiącej drogę wewnętrzną, umieszczając trzy słupy reklamowe, nie ponosząc z tego tytułu przez okres trzech lat należnych opłat dzierżawnych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Stosowne umowy dzierżawy zawarto dopiero 9 maja 2022 r., regulując należne opłaty w wysokości 40,9 tys. zł (w tym VAT 7,7 tys. zł).

(akta kontroli str. 1409-1410, 2649-2706, 5176-5179, 5190-5194, 7161-7177)

(...) ⁴⁰

(akta kontroli str. 5774-5775)

1.3. Na podstawie uchwały nr LXV/1196/VII/2018 Rady Miasta Poznania z 17 kwietnia 2018 r. Spółce powierzono zadanie własne Miasta polegające na budowie, przebudowie i remoncie wiat przystankowych, lub innych budynków służących pasażerom, posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, usytuowanych w pasie drogowym dróg publicznych bez względu na kategorię tych dróg, na obszarze

³⁵ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³⁶ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³⁷ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³⁸ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

³⁹ tj. Wydziału Urbanistyki i Architektury Urzędu Miasta

⁴⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

administracyjnym Miasta⁴¹, z prawem do pobierania pożytków z tytułu umieszczania reklam na wiatkach przystankowych lub innych budynkach służących pasażerom. W związku z powierzeniem Spółce ww. zadania własnego z zakresu publicznego transportu zbiorowego, Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki uchwałą nr 32/2018 z 19 lipca 2018 r. dokonało stosownych zmian w Akcie Założycielskim Spółki⁴² w zakresie przedmiotu działalności spółki⁴³. Powierzenie zadania własnego gminy nastąpiło z dniem rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym zmiany Aktu Założycielskiego Spółki, tj. 27 października 2018 r. Na mocy ww. uchwały Spółka na okres 10 lat⁴⁴ uprawniona została do pobierania pożytków z tytułu umieszczania reklam na wiatkach przystankowych lub innych budynkach służących pasażerom.

(akta kontroli str. 11-137, 6780-6781)

W celu wykonania ww. uchwały Prezydent wydał 31 października 2018 r. zarządzenie⁴⁵ nr 764/2018/P w sprawie zasad realizacji zadania powierzonego. Prezydent zobowiązał jednostki organizacyjne Miasta do współpracy ze Spółką, a zarząd Spółki do opracowania i przedstawienia Prezydentowi biznesplanu zawierającego, m.in. założenia w zakresie sposobu kalkulacji przychodów i kosztów, koniecznych nakładów i innych wydatków, prognozę zysków. W załączniku nr 1 do ww. zarządzenia ustalone zostały szczegółowe zasady realizacji zadania przez Spółkę. W dokumencie tym rozszerzono zakres przedmiotowy zadania własnego gminy, wskazując, że Spółka w związku z realizacją zadania powierzonego ma zajmować się także wykonywaniem tzw. zadania powiązanego⁴⁶ (w tożsamym zakresie, jednakże w odniesieniu do wiat przystankowych usytuowanych poza pasem drogowym), a także wiatami należącymi do Miasta (które z uwagi na okres trwałości projektu, w ramach którego zostały wybudowane, nie mogły być zbyte, ani wykorzystane w działalności komercyjnej).

W związku z ww. zarządzeniem Zarząd Spółki wystąpił z wnioskiem⁴⁷ do Zgromadzenia Wspólników o zatwierdzenie regulaminu realizacji przez MTP zadania powierzonego. Uchwałą nr 2/2019 z 17 stycznia 2019 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników Spółki zatwierdziło przedłożony przez Zarząd regulamin realizacji zadania powierzonego. W regulaminie określono, m.in. szczegółowe zasady realizacji przez Spółkę zadania powierzonego i zadania powiązanego, w tym obowiązujące Spółkę szczegółowe zasady współpracy z jednostkami organizacyjnymi Miasta, w celu należytej realizacji tych zadań.

(akta kontroli str. 180-190, 5958, 6740-6779)

Uchwałą nr 64/2018 Zarządu Spółki z 21 grudnia 2018 r. przyjęto biznesplan realizacji przez MTP zadania powierzonego, do opracowania którego Spółka zobowiązana została na podstawie § 3 ww. zarządzenia⁴⁸. Biznesplan opracowano na potrzeby

⁴¹O którym mowa w art. 18 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1343), dalej: utpz. Zadanie przekazane na podstawie uchwały - dalej: zadanie powierzone.

⁴²Uchwałą nr 45/2018 Rady Nadzorczej Spółki z 31 sierpnia 2018 r. przyjęto tekst jednolity Aktu Założycielskiego MTP przedłożony przez Zarząd Spółki uchwałą nr 39/2018 z 23 sierpnia 2018 r. uwzględniający zmiany dokonane przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników z lipca 2018 r.

⁴³Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 grudnia 2015 r. (II OSK 2590/15) powierzenie wykonywania zadań gminy może nastąpić jedynie w drodze powołania spółki, zaś modyfikacja tych zadań (ich uzupełnienie) nie może nastąpić w trybie umowy wykonawczej zawartej pomiędzy gminą a spółką a poprzez dokonanie zmiany umowy spółki.

⁴⁴Liczony od dnia rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym zmiany Aktu Założycielskiego Spółki

⁴⁵dalej: zarządzenie w sprawie zasad realizacji zadania powierzonego

⁴⁶Dalej: zadanie powiązane.

⁴⁷Zawartym w uchwale nr 63/2018 Zarządu Spółki z 21 grudnia 2018 r.

⁴⁸Zarząd Spółki został zobowiązany do opracowania i przedstawienia Prezydentowi Miasta w terminie do dnia 31 grudnia 2018 r.

weryfikacji opłacalności ekonomicznej powierzonego zadania oraz zadania powiązanego. (...)⁴⁹

(akta kontroli str. 138-178, 6740-6779)

Na podstawie § 3 ust. 4 załącznika do ww. zarządzenia, Spółka w celu realizacji zadania powierzonego została zobowiązana do nabycia wiat przystankowych⁵⁰ oraz wiat przystankowych zastrzeżonych, stanowiących własność Miasta lub jednoosobowych spółek Miasta, o ile nabycie nie będzie stanowiło naruszenia zawartych umów dotyczących projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

W okresie objętym kontrolą, Spółka realizując ww. koncepcję Miasta w zakresie zadań związanych z zarządzaniem powierzchnią reklamową, trzykrotnie występowała⁵¹ – w trybie art. 240 ksh⁵² – do Prezydenta Miasta z wnioskiem o odbycie Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Spółki w celu podjęcia uchwał w sprawie wyrażenia zgody na nabycie składników aktywów trwałych o wartości przekraczającej równowartość 150 000 euro w złotych⁵³ w postaci zakupu wiat przystankowych. Wnioski te zostały pozytywnie zaopiniowane przez Radę Nadzorczą Spółki⁵⁴.

Uchwałą nr 9/2019 z 27 lutego 2019 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników wyraziło zgodę na nabycie przez MTP składników aktywów trwałych w postaci 604 wiat przystankowych autobusowych i tramwajowych od Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego w Poznaniu sp. z o.o.⁵⁵ oraz Zarządu Transportu Miejskiego w Poznaniu⁵⁶ za łączną kwotę nieprzekraczającą wartości 2 167,3 tys. zł netto (+ VAT). W uchwale wskazano, że 129 wiat zostanie nabytych od MPK za kwotę 650,9 tys. zł netto, a 475 wiat zostanie nabytych od ZTM za kwotę 1 516,3 tys. zł netto. Podstawę określenia szacunkowej wartości rynkowej wiat autobusowych i tramwajowych dla potrzeb ich odsprzedaży stanowiły dwa operaty szacunkowe⁵⁷.

Na podstawie umowy sprzedaży z 4 lutego 2019 r. MTP nabyło 129 wiat przystankowych, zlokalizowanych na gruntach w pasach drogowych dróg publicznych⁵⁸, w granicach administracyjnych Miasta za kwotę 800,6 tys. zł (brutto). Z kolei umową sprzedaży z 23 maja 2019 r. ZTM zbył na rzecz MTP 442 wiaty przystankowe, zlokalizowane (poza pasem drogowym) na gruntach znajdujących się w powierzeniu lub w trwałym zarządzie ZTM oraz stanowiących pas drogowy dróg publicznych⁵⁹, w granicach administracyjnych Miasta za kwotę 1 502,0 tys. zł (brutto). MTP dokonało zapłaty z tytułu nabycia wiat na rzecz MPK i ZTM.

(akta kontroli str. 914-1070, 1525, 2708-2710, 4213, 5954-5963, 6557-6562, 6740-6779)

⁴⁹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁵⁰ Miasto miało dokonać zbycia na rzecz Spółki wiat przystankowych po cenie rynkowej ustalonej w wycenie sporządzonej przez uprawnionego rzeczoznawcę na zlecenie Miasta w terminie do 90 dni od daty wydania zarządzenia, a w przypadku wiat przystankowych zastrzeżonych - w terminie 90 dni od dnia zakończenia okresu trwałości projektu, w związku z którym zostały one posadowione. (§ 3 ust. 5 i 6 załącznika do zarządzenia)

⁵¹ Uchwały Zarządu Spółki: nr 6/2019 z 7 lutego 2019 r., nr 29/2019 z 3 czerwca 2019 r. oraz nr 46/2021 z 31 maja 2021 r.

⁵² Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1467 ze zm.).

⁵³ Zgodnie z § 47 ust. 1 pkt 15 Aktu Założycielskiego uchwały Zgromadzenia Wspólników wymaga nabycie i zbycie składników aktywów trwałych o wartości przekraczającej równowartość 150 000 euro w złotych a Rada Nadzorcza nie ma obowiązku opiniowania takiego wniosku.

⁵⁴ Uchwały Rady Nadzorczej: nr 4/2019 z 12 lutego 2019 r., nr 30/2019 z 6 czerwca 2019 r. oraz nr 48/2021 z 10 czerwca 2021 r.

⁵⁵ Dalej: MPK.

⁵⁶ Dalej: ZTM.

⁵⁷ Operat szacunkowy z 18 stycznia 2019 r. sporządzony na zlecenie MPK oraz z 29 stycznia 2019 r. sporządzony na zlecenie ZTM.

⁵⁸ Znajdujących się w trwałym zarządzie Zarządu Dróg Miejskich

⁵⁹ Patrz przypis 29.

Uchwałą nr 36/2019 z 27 czerwca 2019 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników wyraziło zgodę na nabycie przez MTP składników aktywów trwałych w postaci 323 sztuk wiat przystankowych od MPK za łączną kwotę nieprzekraczającą wartości 2 774,0 tys. zł netto (+ VAT) ustaloną w oparciu o operat szacunkowy⁶⁰. Zgodnie zaś z umową sprzedaży z 4 lipca 2019 r. MPK nastąpiło zbycie na rzecz MTP 323 wiat przystankowych, zlokalizowanych na gruntach w pasach drogowych dróg publicznych⁶¹, w granicach administracyjnych Miasta za kwotę 3 412,0 tys. zł (brutto).

Natomiast, uchwałą nr 56/2021 z 29 lipca 2021 r. Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników wyraziło zgodę na nabycie przez MTP składników aktywów trwałych w postaci 80 sztuk wiat przystankowych (tzw. zastrzeżonych) od ZTM za łączną kwotę nieprzekraczającą wartości 715,6 tys. zł netto (+ VAT) w związku z zakończeniem okresu trwałości projektów współfinansowanych ze środków UE, w związku z którym te wiaty zostały posadowione. Wyceny szacunkowej wartości rynkowej wiat przystankowych dokonano w oparciu o operat szacunkowy⁶². W ramach umowy sprzedaży z 28 października 2021 r. nastąpiło zbycie na rzecz MTP 79 wiat przystankowych (w tym 48 wiat dla których ustala trwałość projektu unijnego), zlokalizowanych (poza pasem drogowym) na gruntach znajdujących się w powierzeniu lub w trwałym zarządzie ZTM oraz stanowiących pas drogowy dróg publicznych⁶³, w granicach administracyjnych Miasta za kwotę 845,3 tys. zł (brutto).

W okresie objętym kontrolą MTP nabyło od MPK i ZTM 973 wiaty przystankowe - autobusowe i tramwajowe - za łączną kwotę 6 559,9 tys. zł (brutto). Zgodnie z oświadczeniami MPK i ZTM zawartymi w ww. umowach sprzedaży zbywane wiaty przystankowe stanowiły rzeczy ruchome⁶⁴ i nie były obciążone prawami osób trzecich, uniemożliwiającymi lub utrudniającymi zawarcie i wykonanie umowy sprzedaży, a także wykorzystywanie wiat przystankowych zgodnie z ich przeznaczeniem, w tym prowadzeniem działalności reklamowej na nośnikach reklamowych znajdujących się na wiatkach przystankowych. Dyrektor ZTM wyjaśnił, że ZTM nie obciążał MTP kosztami z tytułu utrzymania przystanków komunikacyjnych, ponieważ MTP nie odpowiadała za utrzymanie przystanków komunikacji publicznej; zadanie to pozostało w gestii ZTM. Zakres działania MTP obejmował wyłącznie kwestie związane z wiatami przystankowymi.

(akta kontroli str. 1071-1174, 1526-1527, 2711-2715, 4212-4214, 5965-5966, 6537-6555)

Po przejęciu zarządzania nośnikami reklamowymi, zlokalizowanymi w wiatkach przystankowych, Spółka przyjęła strategię maksymalizacji poziomu przychodów z działalności reklamowej, poprzez udostępnienie nośników reklamowych na wiatkach przystankowych na potrzeby kampanii ogólnopolskich, w ramach długoterminowej współpracy z operatorami reklamowymi, będącej efektem przeprowadzonej analizy⁶⁵. (...)⁶⁶

(akta kontroli str. 191-263, 2533-2541, 5755-5770, 6170-6195, 6201-6224)

MTP podjęło decyzję o zawarciu długoterminowych umów dzierżawy powierzchni reklamowych z dwoma operatorami reklamowymi. Wiążące Spółkę długoterminowe

⁶⁰ Operat szacunkowy z 9 maja 2019 r. (zmieniony aneksem z 14 czerwca 2019 r.) opracowany na zlecenie MPK.

⁶¹ Patrz przypis 29.

⁶² Operat szacunkowy z 26 kwietnia 2021 r. sporządzony na zlecenie ZTM.

⁶³ Patrz przypis 29.

⁶⁴ Oświadczone również, że wiaty posadowione zostały zgodnie z obowiązującymi przepisami, na podstawie właściwych rozstrzygnięć i zgód administracyjnych

⁶⁵ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁶⁶ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

umowy⁶⁷ najmu powierzchni na nośnikach reklamowych zostały zawarte na okres 10 lat, co - jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki - gwarantowało MTP stabilność przychodów i możliwość skupienia się na wymianie infrastruktury wiat przystankowych, umożliwiając dalszy proces wymiany wiat oraz rozwój sieci nośników reklamowych jak i ich modernizację (doprowadzenie przyłączy elektrycznych). W umowach nie uwzględniono terminowego charakteru powierzenia zadania własnego w zakresie zarządzania infrastrukturą wiat przystankowych ani terminu faktycznego nabycia wiat przystankowych, o czym szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Ponadto, w umowie zawartej jednym z operatorów reklamowych ustalono wynagrodzenie za najem powierzchni w wysokości niższej niż zaoferowana przez kontrahenta w złożonej ofercie, co także opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 191-203, 6170-6195, 6684-6703)

Przed zawarciem ww. umów długoterminowych w Spółce, w porozumieniu z najemcami, wytypowano wiaty przystankowe wykorzystywane na cele reklamowe: w pierwszej kolejności udostępniając jednemu najemcy powierzchnie reklamowe na wiatkach przystankowych, będące wcześniej jego własnością (zostały odsprzedane MPK), a drugiemu najemcy przekazano w zarządzanie wiaty przystankowe będące wcześniej własnością innego operatora reklamowego (także zostały odsprzedane MPK). Spowodowane to było, jak wyjaśnił Prezes Zarządu, brakiem możliwości podpisania umowy najmu nośników z wyłonionymi operatorami w jednakowym czasie a ze względu na dużo niższą liczbę wynajętych powierzchni od planowanej docelowo do przekazania drugiemu najemcy, powstał plan określający liczbę powierzchni, która jemu zostanie dodatkowo przekazana w toku realizacji zadania powierzonego. Pozostałe wiaty wykorzystywane na cele reklamowe zostały zaproponowane tym najemcom, jak wyjaśnił Prezes Zarządu, w ramach pakietów równoważnych pod względem atrakcyjności reklamowej, przy czym wiaty, które ze względu na lokalizację nie były akceptowane przez operatorów zostawały dla Spółki, która samodzielnie sprzedawała powierzchnie reklamowe lub promowała organizowane wydarzenia Grupy MTP lub produkty własne.

(akta kontroli str. 6684-6703)

(...)⁶⁸

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192)

(...)⁶⁹

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 1244-1294, 6740-6779, 6991)

(...)⁷⁰

(akta kontroli str. 6978)

(...)⁷¹

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 6981-6983, 6990-6991)

(...)⁷²

⁶⁷ Umowa najmu powierzchni reklamowych: z 1 lutego 2019 r. zawarta z pierwszym najemcą oraz z 7 czerwca 2019 r. zawarta z drugim najemcą

⁶⁸ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁶⁹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷¹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷² NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 2247, 5059-5154, 5774-5775, 5934-5953)

Na podstawie § 11 ust. 1 lit. d-g załącznika nr 1 do zarządzenia Prezydenta w sprawie realizacji zadania powierzonego, Spółce przysługiwało prawo do uzyskiwania rozsądnego zysku⁷³, przy czym jego wysokość nie mogła przekroczyć (...) ⁷⁴ wartości poniesionych nakładów inwestycyjnych⁷⁵. Maksymalny poziom rozsądnego ryzyka⁷⁶ za rok 2019 wynosił (...) ⁷⁷. Zgodnie z § 11 ust 1 lit. f załącznika nr 1 ww. zarządzenia w przypadku osiągnięcia nadwyżki przychodów i zysków nad kosztami realizacji zadania, przekraczającej wartość rozsądnego zysku, Spółka zobowiązana była przeznaczyć tę nadwyżkę, zgodnie z decyzją Miasta, na realizację inwestycji w zakresie budowy i montażu nowych wiat przystankowych powyżej wyznaczonego limitu⁷⁸ bądź wypłacić ją Miastu. Wysokość nadwyżki ostatecznie została potwierdzona w ramach przeprowadzonego w roku 2021 audytu rekompensaty. Do dnia zakończenia kontroli NIK do Spółki nie wpłynęła decyzja Miasta o przeznaczeniu nadwyżki.

Dyrektor ds. nadzoru właścicielskiego MTP wyjaśnił, że nadwyżka spowodowana była m.in. brakiem fizycznej możliwości poniesienia wcześniej nakładów inwestycyjnych (rozpoczęcie procesu inwestycyjnego nastąpiło w II połowie roku), co przełożyło się na niższe koszty z tytułu amortyzacji. Dodał, że w świetle wypracowania w pierwszych trzech latach zysku w wysokości (...) ⁷⁹ (w tym nadwyżka w wysokości 513,1 tys. zł), wobec dopuszczalnego skumulowanego rozsądnego zysku za okres 2018 – 2021, wynoszącego (...) ⁸⁰ zastosowanie będzie miał §11 lit. g załącznika nr 1 do ww. zarządzenia umożliwiający - w przypadku gdy w pierwszych pięciu latach okresu powierzenia Spółka nie osiągnie nadwyżki przychodów i zysków nad kosztami realizacji zadania na poziomie rozsądnego zysku – prawo do jej uzyskania w ramach nadwyżek uzyskanych w kolejnych latach powierzenia. Podkreślił, że było to zasadne ze względu na zawarte w zaktualizowanej prognozie realizacji zadania ryzyko osiągnięcia w całym okresie powierzenia zadania, skumulowanego zysku na poziomie około 10% wartości dopuszczalnego rozsądnego zysku.

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 6740-6779, 7037-7041)

W celu rozstrzygnięcia kwestii rozliczenia nadwyżki rekompensaty ZTM przesłał w lutym 2022 r. do Biura Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta pismo⁸¹, w którym wstępnie zadeklarowano wpłatę nadwyżki na rachunek bankowy Miasta ze względu na trudną sytuację budżetową Miasta. W odpowiedzi⁸² Biuro Nadzoru Właścicielskiego stwierdziło, że prowadzenie działań w zakresie tej sprawy należy do kompetencji ZTM, a zatem ostateczna decyzja w sprawie ma zostać podjęta suwerennie przez tę jednostkę, do czego mandatem było uprawnienie „nadzorcze”, związane z przeprowadzaniem audytu rekompensaty. Dyrektor ZTM wyjaśnił, że po

⁷³ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁴ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁵ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁶ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁷ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁷⁸ Wynoszącego 500 wiat w ciągu pięciu lat.

⁷⁹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁸⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁸¹ Pismo nr ZTM.IE.433l.3.1.2022 z 23 lutego 2022 r.,

⁸² Pismo nr NW-VI.0232.3.6.2021 z 8 marca 2022 r.

zapoznaniu się z prognozą spółki na lata 2022-2028 z 15 maja 2022 r., w której MTP deklarowało kontynuowanie działania w zakresie „stawiania” kolejnych wiat przystankowych, wstrzymał się z realizacją przekazania nadwyżki Miastu do czasu podjęcia ostatecznej decyzji (w związku z ewentualnością jej przeznaczenia na inwestycje związane z budową infrastruktury wiat przystankowych). Dodał, że decyzja ta zostanie wypracowana i zakomunikowana Spółce do końca 2022 r., co podyktowane było koniecznością identyfikacji potrzeb i wykonania analizy zapotrzebowania na nowe wiaty wraz określeniem ich lokalizacji, wielkości, układu i wyposażenia. Podkreślił, że interes Miasta w tym zakresie był w pełni zabezpieczony a ewentualne przeznaczenie nadwyżki na nowe zaplanowane inwestycje pozwala uzyskać wysokie efekty z danych nakładów, gdyż potrzeba postawienia nowych wiat przystankowych jest jednym z priorytetów działania ZTM.

Tymczasem, zgodnie z § 11 ust. 2 ww. zarządzenia Prezydenta, jeżeli w okresie powierzenia, w którymkolwiek roku jego trwania, wystąpi przekroczenie maksymalnej kwoty rozsądnego zysku, a uzyskane kwoty nadwyżki, o której mowa w ust. 1 lit. f, nie zostaną, za zgodą Miasta, wykorzystane w trakcie kolejnych 12 miesięcy zgodnie z postanowieniami ust. 1 lit. f, wypłata Miastu tej nadwyżki nastąpi z zastosowaniem poniższych postanowień: w terminie do 90 dni od dnia uznania raportu rocznego za ostateczny, ale nie później niż do końca lutego kolejnego roku kalendarzowego, na rachunek bankowy wskazany każdorazowo przez Miasto.

(akta kontroli str. 1244-1294, 6732-6739)

(...)⁸³

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 6740-6779)

W ramach zarządzenia nośnikami reklamowymi umieszczonymi w wiatkach przystankowych w Spółce weryfikowano treści reklam (w zakresie ich zgodności z przepisami, dobrymi obyczajami) wyłącznie w przypadku pozyskiwania reklam samodzielnie przez MTP⁸⁴. Weryfikacja treści reklam (ocenie podlegał przesłany projekt/materiał reklamowy) każdorazowo była dokonywana przez pracowników Spółki, a w przypadku wątpliwości - treści reklam była konsultowana z radcami prawnymi obsługującymi Spółkę. W większości przypadków Spółka miała możliwość zweryfikowania treści przekazu reklamowego przed ich ekspozycją (np. w sytuacji otrzymania projektu reklamy do druku). Jak wyjaśnił Prezes Zarządu Spółki, zdarzały się jednak sytuacje, gdy do czasu otrzymania gotowych do wywieszenia plakatów, layout⁸⁵ reklamy nie był znany. Dodał, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki odmowy przez Spółkę ekspozycji treści reklamowych kontrahenta.

Natomiast w przypadku reklam eksponowanych na nośnikach reklamowych oddanych w najem długoterminowy MTP nie weryfikowała treści reklam. Odpowiedzialność za zgodność reklam zamieszczanych na powierzchni reklamowej z obowiązującymi przepisami prawa lub dobrymi obyczajami (w tym w zakresie praw autorskich, ochrony znaku towarowego, dóbr osobistych) przypisano najemcom, stosownie do (...)⁸⁶ umów najmu⁸⁷.

⁸³ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁸⁴ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁸⁵ Z j. ang., element konstrukcji graficznej, w którym ustala się wygląd (kolorystykę, elementy dekoracyjne, krój czcionki) i rozmieszczenie elementów (treści).

⁸⁶ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁸⁷ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

W latach 2019-2022 (II kwartał) Spółka nie podejmowała interwencji w związku z treścią reklam zamieszczonych przez najemców lub inne podmioty ze względu na ujawnienie przypadków eksponowania reklam wzbudzających kontrowersje z punktu widzenia społecznych interesów Miasta oraz Spółki. W tym okresie w Spółce ujawniono jeden przypadek zamieszczenia plakatów reklamowych przez niezidentyfikowane osoby bez zgody MTP lub podmiotów wynajmujących powierzchnie reklamowe. Prezes Zarządu podał, że Spółka i podmioty wynajmujące niezwłocznie usunęły plakaty z gablot a sprawa została zgłoszona na policję.

Na terenie Miasta nośnikami cyfrowymi zamontowanymi na wiatkach przystankowych zarządzała Spółka oraz jeden z podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w zakresie reklamy zewnętrznej, będący jednocześnie jednym z najemców powierzchni reklamowych znajdujących się na wiatkach przystankowych. MTP miała dostęp do treści eksponowanych wyłącznie na własnych nośnikach (będących własnością Spółki) natomiast Spółka nie miała bezpośredniego dostępu do treści reklamowych eksponowanych na nośnikach cyfrowych będących własnością podmiotów trzecich.

(akta kontroli str. 6986-6987)

W okresie objętym kontrolą Spółka nie przejęła we władanie innych budynków służących pasażerom, posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, tj. mienia należącego do Miasta lub zarządzanego przez jego jednostki organizacyjne (np. MPK, ZTM). Prezes Zarządu wyjaśnił, że w toku roboczych spotkań pomiędzy Miastem i Spółką zidentyfikowano występowanie infrastruktury służącej zarówno pasażerom (jako miejsca sprzedaży biletów czy punkty obsługi klienta), jak również wykorzystywanej na potrzeby nadzoru ruchu czy zaplecza socjalnego motorniczek lub kierowców autobusów⁸⁸. Ze względu na dominujący charakter funkcji budynków, które wykorzystywano głównie na potrzeby publicznego transportu zbiorowego oraz kwestie formalno-prawne nie zostały one zakwalifikowane do przejęcia przez MTP.

(akta kontroli str. 6711-6725)

MTP, przejmując odpłatnie infrastrukturę przystankową (od MPK i ZTM), przeprowadziła analizę ich stanu faktycznego i prawnego - jak wyjaśnił Prezes Zarządu - poprzez uczestniczenie przedstawicieli Spółki w wizjach lokalnych i weryfikowanie stanu technicznego wszystkich wiat. Informacje o stanie technicznym wiat zostały zawarte w operatach szacunkowych sporządzonych na potrzeby ich sprzedaży. Dodał, że Spółka miała świadomość, że część wiat zlokalizowanych jest w pasie drogowym, a część na terenach stanowiących własność Miasta w trwałym zarządzie ZTM i wydzierżawionych MPK (jako element infrastruktury torowosieciowej), a także o wiatkach, które nie miały uporządkowanych spraw terenowo - prawnych od wielu lat z różnych przyczyn. Prezes wyjaśnił, że celem działań Spółki – w ramach powierzenia realizacji zadania z zakresu zarządzania infrastrukturą wiat przystankowych – było także dążenie do uporządkowania tych kwestii. Dlatego wystąpiła konieczność odrębnego nabycia linii zasilających (przyłączy elektrycznych) od poprzedniego właściciela wiat za kwotę (...) ⁸⁹ oraz zapłaty za bezumowne korzystanie z szaf rozdzielczych należących do MPK (nie były one przedmiotem umowy sprzedaży wiat zawartej pomiędzy MPK a MTP) w kwocie 7,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 5835-5839, 6671-6676, 6684-6703, 6711-6725)

⁸⁸ Szczególnie na terenie pętli tramwajowych.

⁸⁹ Ze względu na nabycie wiat przystankowych formalnie pozbawionych przyłączy elektrycznych. NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

W ramach realizacji zadania powierzonego⁹⁰ Spółka wykonywała również zadania polegające na zarządzaniu wiatami przystankowymi zlokalizowanymi poza pasem drogowym⁹¹ (zadanie powiązane). Wykraczało to poza zakres zadania powierzonego wynikającego z ww. uchwały Rady Miasta. Jego realizacja przez Spółkę wynikała bezpośrednio z zarządzenia Prezydenta. W ww. zarządzeniu określono szczegółowo zasady realizacji przez Spółkę zadania powierzonego i zadania powiązanego⁹² oraz zobowiązano MTP do nabycia także wiat przystankowych zlokalizowanych poza pasem drogowym, pomimo, że część z nich⁹³ nie posiadała paneli reklamowych, co uniemożliwiało pobieranie korzyści z działalności reklamowej.

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 2717-2745, 3019-3020, 6780-6781)

W badanym okresie Spółka zarządzała wiatami przystankowymi zlokalizowanymi poza pasem drogowym, posadowionymi na gruntach podmiotów trzecich. W odniesieniu do 51 wiat⁹⁴ nie uregulowano kwestii korzystania przez Spółkę z tych terenów. Spółka nabyła część wiat przystankowych od MPK i ZTM o nieregulowanej kwestii korzystania z gruntów, na których się znajdowały. W latach 2019-2022 (do dnia zakończenia kontroli) ostatecznie nie uregulowano sytuacji związanej z posadowieniem wiat na gruntach podmiotów trzecich, co opisano szerzej w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Ponadto, w Spółce ostatecznie nie uzgodniono (do dnia zakończenia kontroli NIK) zasad korzystania przez Spółkę z terenów zarządzanych przez ZTM, usytuowanych poza pasem drogowym, na których posadowione były 34 wiaty przystankowe, co szerzej omówiono w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*. Dyrektor ZTM wyjaśnił, że w latach 2019-2022 ZTM prowadził z przedstawicielami MTP liczne spotkania robocze, podczas których wypracowywano sposób korzystania przez Spółkę z tych gruntów. We wrześniu 2022 r. (w trakcie kontroli NIK) powstał roboczy projekt umowy dzierżawy, który ZTM przekazał do MTP. Umowa miała regulować stosunki w ww. zakresie na przyszłość i rozstrzygnąć kwestię bezumownego korzystania za lata poprzednie.

(akta kontroli str. 5741, 6711-6725, 6732-6779, 139-158, 5741, 6732-6779, 6997-7024)

W okresie objętym kontrolą, Spółka wykonywała również obowiązki związane z obsługą tzw. „wiat zastrzeżonych”, tj. stanowiących własność Miasta i zastrzeżonych do wyłącznej dyspozycji Prezydenta (do momentu nabycia ich przez Spółkę⁹⁵). Do czasu zakończenia trwałości projektów unijnych wiaty te obsługiwane były przez MTP wyłącznie pod względem utrzymywania ich w należyтым stanie technicznym i estetycznym⁹⁶. Z tego tytułu Spółka ponosiła wyłącznie koszty⁹⁷. Z wyjaśnienia Prezesa Zarządu Spółki wynika, że wyodrębnienie tych kosztów było praktycznie niemożliwe, gdyż wymagałoby to przejrzania indywidualnie każdej faktury kosztowej związanej z utrzymaniem wszystkich wiat. Spółka nie zawarła z ZTM

⁹⁰ Polegającego, zgodnie z uchwałą Rady Miasta, na budowie, przebudowie i remoncie wiat przystankowych lub innych budynków służących pasażerom, posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, usytuowanych w pasie drogowym dróg publicznych bez względu na kategorię tych dróg.

⁹¹ Dotyczyło to 93 wiat, wg stanu na kwiecień 2022 r.

⁹² Zdefiniowanego w tym zarządzeniu jako zadania polegającego na budowie, przebudowie i remoncie wiat przystankowych posadowionych na miejscu przeznaczonym do wsiadania i wysiadania pasażerów lub przylegających do tego miejsca, usytuowanych w granicach administracyjnych Miasta, poza pasem drogowym.

⁹³ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

⁹⁴ Wg stanu na 22 czerwca 2022 r. Z tego 34 posadowionych było na gruntach zarządzanych przez ZTM.

⁹⁵ Po upływie okresu trwałości projektu, w ramach którego zostały wybudowane.

⁹⁶ Przeprowadzono okresowe kontrole ich stanu technicznego, dokonywano wymiany wybitych szyb, naprawiano wyrwane gabloty, ławki, usuwano graffiti, naklejki itp. oraz przeprowadzano ich mycie wiat.

⁹⁷ Wiaty te objęte były trwałością projektów unijnych i z tego względu Spółka nie mogła prowadzić działalności komercyjnej na powierzchniach reklamowych znajdujących się na tych wiatkach.

umowy dzierżawy 84 ww. wiat (w tym 49 objętych trwałością projektów unijnych), (...)98. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu, umowa nie została zawarta ze względu na ryzyko naruszenia zawartych przez Miasto umów dotyczących projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Po ustaniu trwałości projektów unijnych dla 48 wiat przystankowych Spółka nabyła je na podstawie umowy z 28 października 2021 r.

Na koniec 2018 roku na terenie Miasta zlokalizowanych było 977 wiat przystankowych tramwajowych i autobusowych, z czego 525 było zarządzanych przez ZTM, a pozostałe były własnością podmiotów prywatnych i praktycznie tylko one miały nośniki reklamowe (współczynnik „nasycenia nośnikami reklamowymi” na wiatkach wynosił (...)99). Spółka zakupiła 969 z nich, a zakup pozostałych wiat ze względu na przeszkody formalno-prawne do dnia zakończenia kontroli NIK nie został sfinalizowany.

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 66840-6703)

Udział wiat przystankowych wykorzystywanych na cele reklamowe w ogólnej liczbie wiat zarządzanych przez Spółkę na koniec 2019 r. wyniósł (...)100. Dyrektor ds. nadzoru właścicielskiego wyjaśnił, że Spółka realizując zadanie powierzone, postrzegała swoją rolę przede wszystkim w kontekście istoty intencji powierzenia zadania, czyli: budowy, poprawy jakości i dostępności oraz ujednolicenia, zgodnie z wytycznymi ZTM, infrastruktury wiat przystankowych w mieście. Dyrektor podał, że Spółka, montując nowe lub zmodernizowane wiata, każdorazowo analizowała potencjał reklamowy danej lokalizacji. Dyrektor wyjaśnił również, że *w szczególności lokalizacje na obrzeżach miasta mają zerowy bądź minimalny potencjał reklamowy z uwagi na niewielki ruch pasażerski lub też charakter przystanku. Montując w takich lokalizacjach nośniki reklamowe, Spółka narażałaby się na wyższe nakłady inwestycyjne, koszty eksploatacji i opłat za zajęcie pasa drogowego, a jednocześnie ponosiłaby ryzyko braku możliwości komercjalizacji reklamy (niezależnie czy indywidualnie czy poprzez pośrednictwo dzierżawców). W wielu lokalizacjach występują również ograniczenia techniczne czy też wynikające ze względów bezpieczeństwa – np. wąska platforma przystankowa uniemożliwia montaż szerokiej wiaty, a przy stosunkowo mało atrakcyjnej lokalizacji, koszt montażu nośnika z jedną powierzchnią na tylnej ścianie nie byłby ekonomicznie uzasadniony. Ponadto, na terenie miasta były (i wciąż są pojedyncze) wiata, które były pozbawione nośników i które były planowane do wymiany – w takich sytuacjach nie było najmniejszego sensu, a czasem możliwości technicznych i/lub oraz formalnych (np. z uwagi na trwałość projektu unijnego) zamontowania stosowanego przez Spółkę typowego nośnika reklamowego w wiacie. Na inne ograniczenia w zakresie montażu nośników reklamowych np. takie jak w przypadku wiaty placu Bernardyńskiego, gdzie z uwagi na zabytkowy charakter miejsca. Miejski Konserwator Zabytków nie zezwolił na montaż gabloty reklamowej w wiacie, co skutkowało dla Spółki ograniczeniem możliwości pełnego wykorzystania potencjału reklamowego lokalizacji. Co więcej, kierując się wytycznymi ZTM Spółka montując nowe lub zmodernizowane wiata, nie stosuje powszechnej w poprzednich latach praktyki montażu nośnika reklamowego na stronie „najazdowej” wiaty - nośnik w tym miejscu uniemożliwia pasażerowi wcześniejsze dostrzeżenie nadjeżdżającego pojazdu MPK, a kierowcy pojazdu – oczekującego pasażera. Spółka nie ma również możliwości komercjalizacji reklam na tzw. „wiałach zastrzeżonych” (tj. objętych dofinansowaniem unijnym, którego warunki wykluczają*

98 NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

99 (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

100 NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

pozyskiwanie przychodów z reklam) – są one oddane do wyłącznej dyspozycji Gabinetu Prezydenta Miasta.

(akta kontroli str. 7090-7091)

Spółka została zobowiązana¹⁰¹ do budowy minimum 500 wiat w ciągu 5 lat od dnia powierzenia jej ww. zadania, stosownie do § 5 ust. 4 zarządzenia Prezydenta w sprawie realizacji zadania powierzonego. MTP, corocznie w okresie objętym kontrolą, opracowywała plan inwestycyjny i remontowy w zakresie wiat przystankowych, w którym określano¹⁰² liczbę wiat przystankowych, stawianych, remontowanych, relokowanych lub likwidowanych przez Spółkę w danym roku. Plan ten był sporządzany terminowo¹⁰³ i każdorazowo zatwierdzany przez ZTM¹⁰⁴. Przy wytypowaniu istniejących wiat przeznaczonych do wymiany oraz przy ustaleniu wielkości nowej wiaty w Spółce (w uzgodnieniu z ZTM) kierowano się w szczególności wielkością: platformy przystankowej i potoku pasażerskiego, a także liczbą obsługiwanych linii oraz lokalizację przystanku. Na podstawie ww. planów inwestycyjnych zakładano zamontowanie w ciągu trzech lat 425 nowych wiat przystankowych, z tego w 2019 – 150, 2020 r. – 200 a w 2021 r. – 75. Większość z nich zastąpić miało istniejące a zmodernizowane miały być relokowane w rejony oddalone od centrum Miasta oraz do miejsc, o które wnioskowali mieszkańcy czy rady osiedli. Plan inwestycyjny i remontowy na 2022 rok przewidywał zamontowanie 79 nowych wiat przystankowych.

(...)¹⁰⁵

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192)

(...)¹⁰⁶

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 355-408, 1175-1192)

MTP zawarła 5 czerwca 2019 r.¹⁰⁷ umowę ze spółką Poznańskie Inwestycje Miejskie Sp. z o.o.¹⁰⁸ na pełnienie przez tę spółkę funkcji inwestora zastępczego dla inwestycji obejmującej zakup i montaż wiat przystankowych. (...)¹⁰⁹

Natomiast w celu wyłonienia dostawcy wiat przystankowych w Spółce przeprowadzono postępowanie ofertowe zgodnie z procedurami obowiązującymi w MTP. W wyniku tego postępowania wyłoniono dostawcę 150 wiat przystankowych, który w ramach zawartej umowy (...).¹¹⁰

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 6376-6387, 6502-6536, 6585-6634)

W latach 2019-2021 w Spółce podejmowano bieżące działania w zakresie remontu¹¹¹ i przebudowy wiat przystankowych, realizując obowiązki wynikające z § 3 załącznika do zarządzenia w sprawie zasad realizacji zadania powierzonego. (...)¹¹²

¹⁰¹ Na podstawie zarządzenia Prezydenta w sprawie określenia zasad realizacji zadania powierzonego.

¹⁰² Z uwzględnieniem planowanych zmian w funkcjonowaniu publicznego transportu zbiorowego, wniosków mieszkańców, rad osiedli i innych jednostek, a także planów inwestycyjnych ZTM i ZDM

¹⁰³ Tj. w czwartym kwartale roku poprzedzającego kolejny rok obowiązywania a w 2019 r. w terminie do 31 stycznia 2019 r.

¹⁰⁴ Do 15 listopada każdego roku na kolejny rok realizacji zadania a w 2019 r. – w terminie do 15 lutego 2019 r.

¹⁰⁵ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹⁰⁶ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹⁰⁷ Umowa nr RU-111/PIM//19/AK/MTP z 5 czerwca 2019 r. zmieniona aneksem nr 1 z i nr 2 z 24 marca 2021 r.

¹⁰⁸ Dalej: PIM.

¹⁰⁹ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹¹ Ze względu na zły stan techniczny wiat przystankowych.

¹¹² NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 6740-6779)

W ramach zarządzania infrastrukturą wiat przystankowych Spółka realizowała corocznie działania modernizacyjne związane z doprowadzeniem przyłączy elektrycznych do wiat, co umożliwiło rozwój sieci nośników reklamowych i uzyskiwanie wyższych przychodów z działalności reklamowej¹¹³. (...) ¹¹⁴

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192)

(...) ¹¹⁵

(akta kontroli str. 191-203, 232-312, 1175-1192, 2509-2528, 2707, 5627-5646)

W okresie objętym kontrolą, Spółka corocznie sporządzała raport roczny z realizacji zadania (powierzonego i powiązanego)¹¹⁶, stosownie do § 12 ust. 1 lit. a załącznika do zarządzenia nr 764/2018/P Prezydenta w sprawie zasad realizacji zadania powierzonego. Raport przekazywano do Urzędu i ZTM (jako jednostki nadzorującej merytorycznie) w celu umożliwienia sprawowania nadzoru nad realizacją ww. zadania. (...) ¹¹⁷.

ZTM nie opracowywał i nie przekazywał Spółce ani do Urzędu Miasta uwag do tych raportów, gdyż jak wyjaśnił Dyrektor ZTM, raporty roczne przekazywane przez spółkę MTP nie budziły żadnych wątpliwości. Z kolei Biuro Nadzoru Właścicielskiego wniosło uwagi generalne i szczegółowe do raportu rocznego za 2019 r., które zostały uwzględnione przez MTP. Dokonano w tym zakresie korekty raportu rocznego.

(akta kontroli str. 191-312, 1175-1192, 6732)

Ponadto, Spółka przedkładała corocznie¹¹⁸ do Miasta i ZTM aktualizację prognozy obejmującej cały okres powierzenia zadania (w tym prezentującą wartość zysku zatrzymanego przez Spółkę od początku okresu powierzenia) oraz aktualizację planu terminu realizacji zobowiązania wynikającego z postanowień § 5 ust. 4 ww. zarządzenia (dotyczącego budowy nowych wiat).

(akta kontroli str. 313-352, 2227-2246)

W okresie objętym kontrolą, w Spółce przeprowadzony został audyt rekompensaty należnej MTP za świadczenie usług ogólnego interesu gospodarczego w okresie 27 października 2018 r. - 31 grudnia 2020 r.¹¹⁹. Został zlecony przez ZTM – w ramach uprawnień nadzorczych - wynikających z § 12 ust. 2 załącznika do zarządzenia Prezydenta. Audyt pozwolił na ustalenie maksymalnej dopuszczalnej rekompensaty, w tym rozsądnego zysku oraz porównanie jej z osiągniętym przez Spółkę poziomem zysku (z działalności powierzonej) w oparciu o przepisy z zakresu pomocy publicznej oraz uregulowania ww. zarządzenia. (...) ¹²⁰.

(akta kontroli str. 1244-1407, 3862-4096)

1.4. W badanym okresie Spółka, realizując zadanie powierzone uchwałą nr LXV/1196/VII/2018 Rady Miasta Poznania z 17 kwietnia 2018 r., weryfikowała

¹¹³ (...) NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹⁴ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹⁵ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹⁶ W terminie do 15 kwietnia każdego roku.

¹¹⁷ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹¹⁸ W terminie do 15 maja każdego roku.

¹¹⁹ Audyt został przeprowadzony w dniach 2 lipca - 13 sierpnia 2021 r. i obejmował weryfikację wysokości oraz zasady kalkulacji rekompensaty należnej MTP za okres od 27 października 2018 r. - 31 grudnia 2020 r. oraz szereg innych obszarów. Zgodnie z § 12 ust. 3 załącznika do ww. zarządzenia wynik audytu rekompensaty był wiążący dla Miasta i Spółki.

¹²⁰ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

możliwość lokalizacji sieci nośników na gruntach miejskich. MTP zawarła z Miastem ramową umowę dzierżawy gruntów 17 maja 2019 r., mającą na celu umożliwienie Spółce dysponowania gruntami miejskimi na cele budowy nośników reklamowych. Umowa dopuszczała - w drodze zmian do załącznika nr 1 – zwiększanie lub zmniejszanie przedmiotu umowy (co do liczby i powierzchni dzierżawionych nieruchomości gruntowych). Na podstawie ww. umowy do I półrocza 2022 r. wydzierżawiono Spółce dwie nieruchomości gruntowe pod słupy reklamowe (typu citylight), poprzez dodanie do załącznika nr 1 nowych nieruchomości.

Spółka weryfikowała również możliwość większego zaangażowania się w proces usuwania nielegalnych reklam z przestrzeni miejskich, zlecając przeprowadzenie stosownej analizy prawnej. Z uwagi na skalę ryzyk prawnych Spółka ostatecznie zrezygnowała z zaangażowania się w ten proces. Jak wyjaśnił Prezes Zarządu, ze względu na brak formalnych narzędzi by skutecznie ten proces egzekwować, Spółka po wstępnych nieformalnych konsultacjach, nie procedowała dalej tej koncepcji i tym samym nie powstały projekty umów w zakresie rozliczeń z tytułu wykonywania przez MTP zadań w zakresie usuwania tablic nielegalnie umieszczonych lub wymagających usunięcia z uwagi na obowiązujące przepisy przy zapewnieniu przejścia przez Spółkę całości tego typu mienia Miasta.

Natomiast Spółka uczestniczyła w procesie opiniowania wniosków w sprawie możliwości zlokalizowania konstrukcji reklamowych w granicach nieruchomości miejskich. Wydział Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miasta przekazywał Spółce wnioski, które opiniowane były negatywnie, w związku z powołaniem się na postanowienia projektowanej uchwały krajobrazowej. Z wyjaśnienia Prezesa Zarządu wynika, że umowa dzierżawy miała charakter otwarty i została podpisana na czas nieoznaczony. Ideą współpracy w ramach zawartej umowy ramowej (mającej charakter otwarty) była możliwość wyszukiwania przez MTP lokalizacji na gruntach miejskich, które spełniałyby zapisy projektu uchwały krajobrazowej i umożliwiałyby budowę legalnych nośników reklamowych. Prezes dodał, że przy okazji Spółka weryfikowałaby, czy w bezpośrednim sąsiedztwie nie istnieją nielegalne reklamy, które będąc niezgodnymi z zapisami projektu uchwały krajobrazowej, uniemożliwiłyby realizację nośników Spółki. Zdaniem Prezesa, ponieważ Miasto i Spółkę wiązała umowa dzierżawy, naturalne było, że Spółka dostała kilka zapytań czy była zainteresowana wybraną lokalizacją. Niestety, z uwagi na fakt, że wskazane lokalizacje nie dawały możliwości legalnej budowy nośników reklamowych, Spółka informowała o rezygnacji z proponowanej lokalizacji.

(akta kontroli str. 5202-5210, 5742-5754, 6984-6985)

Ponadto, Spółka w okresie objętym kontrolą, rozwijała sieć nośników reklamowych o nośniki typu backlight¹²¹. (...) ¹²²

(akta kontroli str. 6684-6703, 6994)

1.5. W okresie objętym kontrolą Spółka, w ramach prac nad uchwałą Rady Miasta Poznania w sprawie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń¹²³, dwukrotnie zgłaszała¹²⁴ uwagi do projektu ww. uchwały krajobrazowej¹²⁵. W ramach zgłoszonych uwag

¹²¹ Wielkoformatowe billboardy o rozmiarach 6x3 m.

¹²² NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹²³ Dalej: ustawa krajobrazowa.

¹²⁴ Pisma z 30 października 2017 r. i 17 marca 2021 r.

¹²⁵ Pierwsze wyłożenie do publicznego wglądu uchwały krajobrazowej – między 12 lutego a 6 marca 2021 a termin składania uwag upływał 21 marca 2021 r. Drugie zaś wyłożenie uchwały krajobrazowej do publicznego wglądu odbywało się między 20 października a 12 listopada 2021 r. Trzecie wyłożenie do publicznego wglądu uchwały krajobrazowej – między 15 września 2022 r. do 14 października 2022 r. a termin składania uwag upływa 28 października 2022 r.

Spółka zaproponowała wprowadzenie zapisów o obszarze indywidualnej promocji obejmującego teren MTP, co uzasadniano dużą liczbą potencjalnych odbiorców¹²⁶ zainteresowanych usługami na terenie Miasta Poznania. Podkreślono, przy tym, że informacje i reklamy zamieszczone na terenie MTP mogły pozytywnie wpłynąć na zwiększenie ruchu w centrum, korzystanie z usług lokalnych przedsiębiorców i tym samym na zwiększenie dochodów dla Miasta Poznania. Uwaga nie została nieuwzględniona w projekcie ww. uchwały, gdyż zaburzałaby zasadę równego traktowania podmiotów przez przeznaczoną do ogólnego stosowania normę prawną. Dlatego ww. projekt uchwały nie wprowadzał zwolnień podmiotowych w zakresie wymogu dostosowania istniejącego sposobu zagospodarowania do warunków określonych w projekcie. Zespół ds. przygotowania uchwały krajobrazowej¹²⁷ podkreślił, że celem uchwały nie było wspieranie interesów ekonomicznych poszczególnych inwestorów, ale wspieranie interesu publicznego w drodze poprawy jakości przestrzeni publicznych i przywrócenie ładu przestrzennego na obszarze Miasta Poznania poprzez uporządkowanie zasad i warunków sytuowania nośników reklamowych.

W ramach uwag MTP zaproponowało również wprowadzenie zakazu dopuszczania urządzeń reklamowych w formie citylightów na terenach zurbanizowanych, za wyjątkiem citylightów stanowiących elementy wiat przystankowych lub umieszczonych na ścianach przejść podziemnych. Spółka wskazywała, że dopuszczenie urządzeń reklamowych w formie citylightów wolnostojących nawet, przy zachowaniu minimalnych odległości wskazanych w uchwale krajobrazowej, może spowodować negatywne konsekwencje, takie jak: zaśmiecanie przestrzeni miejskiej, przeciążenie sensoryczne uczestników ruchu a także mieszkańców czy negatywny wpływ na środowisko poprzez zezwolenie na dodatkową emisję światła i tym samym zanieczyszczenie sztucznym światłem. Uwaga nie została nieuwzględniona z powodu braku racjonalnego uzasadnienia do wprowadzenia wnoszonego zakazu w obszarze zurbanizowanym¹²⁸, wskazując na właściwie dostosowanie do kontekstu urbanistycznego nośnika reklamowego o ograniczonym formacie nieskutkujące negatywnie na ład przestrzenny¹²⁹.

W kolejnej uwadze MTP wskazało na niedoprecyzowanie przepisów tymczasowych określonych w § 10 projektu uchwały krajobrazowej¹³⁰, które polegało na niejasności w kolejności dostosowania tablic reklamowych (w przypadku niespełnienia warunków odległości) oraz braku pierwszeństwa w tym zakresie dla inwestorów działających zgodnie z przepisami prawa. Uwaga została w ww. projekcie uwzględniona w części, poprzez doprecyzowanie zasady dostosowania tablic reklamowych.

Ponadto, zwrócono także uwagę dotyczącą sposobu kwalifikacji ekranu LED, który miał zostać zamontowany na projektowanej balustradzie hali widowisko-sportowej Arena¹³¹. Uwaga została w ww. projekcie uwzględniona poprzez wprowadzenie

¹²⁶ W szczególności zwiedzających targi i uczestników innych wydarzeń oraz osób podróżujących służbowo z całego kraju i zza granicy.

¹²⁷ Powołany zarządzeniem Nr 741/2016/P Prezydenta Miasta Poznania z 24 października 2016 r. wraz ze zmianami.

¹²⁸ Określony w projekcie uchwały sposób możliwego rozmieszczenia citylightów na obszarze zurbanizowanym poddany został ponownej analizie, która wykazała jednak, że dopuszczenie tego typu nośników jest akceptowalne z punktu widzenia ładu przestrzennego z uwagi na lokalne uwarunkowania urbanistyczne.

¹²⁹ Zapisy dotyczące parametrów tablic i urządzeń reklamowych oraz ograniczeń dotyczących ich lokalizacji zostały doprecyzowane, z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego.

¹³⁰ Projektowane brzmienie § 10 uchwały krajobrazowej stanowiło, że tablice reklamowe i urządzenia reklamowe posadowione niezgodnie z obowiązującymi przepisami prawa (w szczególności bez wymaganej decyzji o pozwoleniu na budowę lub bez wymaganego zgłoszenia), mają pierwszeństwo przed nośnikami reklamowymi, które inwestor planuje posadowić zgodnie z przepisami prawa.

¹³¹ Zgodnie z przedstawioną i wstępnie zaakceptowaną 16 września 2020 r. wizualizacją Hali Widowisko-Sportowej Arena.

w nim zapisów o dopuszczeniu wyświetlaczy dla obiektów sportowych położonych na obszarze centrum i historycznych dzielnic.

(akta kontroli str. 2560-2566, 7062-7065)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie dochowano należytej staranności przy konstruowaniu umów najmu powierzchni reklamowej na wiatkach przystankowych (1 lutego 2019 r. i 7 czerwca 2019 r.), zawierając je z najemcami na okres dłuższy niż okres powierzenia zadania własnego wynikający z § 3 uchwały nr LXV/1196/VII/2018 Rady Miasta z 17 kwietnia 2018 r. oraz § 2 ust. 2 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 764/2018/P Prezydenta Miasta z 31 października 2018 r. oraz określając w jednej z nich wynagrodzenie niższe, niż przedstawione w ostatecznej ofercie przez kontrahenta.

Zgodnie z ww. uchwałą i zarządzeniem wykonawczym Miasto powierzyło Spółce realizację zadania na okres 10 lat, tj. od 27 października 2018 r. do 30 września 2028 r.¹³² a umowy ww. umowy najmu powierzchni reklamowej przewidywały okres obowiązywania na okres, odpowiednio (...) ¹³³ Prezes Zarządu wyjaśnił, że pomimo błędnego oznaczenia czasu trwania umowy, Spółka zabezpieczyła sobie w umowie z 7 czerwca 2019 r. możliwość wypowiedzenia umowy w przypadku zakończenia okresu powierzenia lub wcześniejszego ustania powierzenia zadania (...) ¹³⁴ a w umowie z 1 lutego 2019 r. możliwość natychmiastowego wypowiedzenia umowy w przypadku wygaśnięcia okresu wypowiedzenia umowy (...) ¹³⁵. Prezes wyjaśnił, że Spółka dokona renegotjacji okresu trwania ww. umów, dostosowując okres ich obowiązywania do okresu powierzenia.

(akta kontroli str. 6170-6195, 6201-6224, 6740--6781)

(...) ¹³⁶

(akta kontroli str. 5764-5767, 6170-6187, 6977-6978, 6988-6999)

Zdaniem NIK powyższe działania wskazują na nierzetelne przygotowanie projektów umów zawartych przez Spółkę 1 lutego i 7 czerwca 2019 r. Spółka jedynie w okresie powierzenia zadania własnego ma obowiązek wykonywania zadań wynikających z art. 18 pkt 2 upz oraz posiada uprawnienie do pobierania pożytków z tytułu umieszczania reklam na wiatkach przystankowych lub innych budynkach służących pasażerom. Zawarcie umów najmu na okres dłuższy było także niezgodne z treścią uchwały RMP w sprawie powierzenia zadania własnego i zarządzenia wydanego w celu wykonania tej uchwały. Natomiast błędne określenie w umowie z 1 lutego 2019 r. stawki czynszu, którą zaniżono w stosunku do wysokości stawki wynegocjowanej z najemcą, było także działaniem niegospodarnym, zwłaszcza w kontekście okresu, na jaki umowa została zawarta.

2. W latach 2019-2022¹³⁷ Spółka ostatecznie nie uregulowała zasad korzystania z gruntów podmiotów trzecich, w tym terenów należących do Miasta, na których

¹³² Po korekcie wprowadzonej zarządzeniem nr 77/2021/P 764/2018/P Prezydenta Miasta z 28 stycznia 2021 r. Pierwotnie ustalono okres od dnia 1 stycznia 2019 r. do dnia 31 grudnia 2028 r.

¹³³ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹³⁴ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹³⁵ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹³⁶ NIK wyłączyła informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa. Tajemnica ustawowo chroniona na podstawie art. 5 ust. 2 uodip w zw. z art. 11 ust. 4 uoznk. Wyłączenia dokonano na wniosek MTP.

¹³⁷ Do dnia zakończenia kontroli – 10 listopada 2022 r.

posadowione były wiat przystankowe zlokalizowane poza pasem drogowym. Sytuacja ta - na koniec I półrocza 2022 r. - dotyczyła 51 wiat, spośród wszystkich 93 zlokalizowanych na gruntach poza pasem drogowym. Podejmowane przez Spółkę działania w celu uregulowania sytuacji prawnej związanej z posadowieniem wiat na gruntach podmiotów trzecich ograniczone były do uzyskania zgody na dysponowanie nieruchomością w celu fizycznej wymiany wiat, nie dotyczyły jednakże uregulowania zasad korzystania z tych gruntów przez Spółkę. W efekcie Spółka, realizując zadania w zakresie zarządzania infrastrukturą wiat przystankowych i prowadząc działalność reklamową, nie ponosiła dodatkowych kosztów związanych z korzystaniem z gruntów należących do podmiotów trzecich, w tym gruntów należących do Miasta (np. czynszu dzierżawnego, odszkodowania za bezumowne korzystanie z gruntu).

(akta kontroli str. 5741, 6711-6725, 6732-6779)

Prezes Zarządu Spółki wyjaśnił, że Spółka podejmowała działania w granicach możliwości czasowych i osobowych oraz w uzasadnionych przypadkach (fizyczna wymiana wiat) w celu uregulowania sytuacji faktycznej i prawnej związanej z posadowieniem wiat na gruntach nienależących do Spółki. Ze względu na epidemię Covid-19 proces pozyskiwania stosownych zgód oraz realizacja tych prac (z uwagi na ograniczenia w kontaktach) był bardzo wydłużony.

W toku kontroli NIK przekazano opracowany przez ZTM projekt umowy regulującej korzystanie przez Spółkę z terenów zarządzanych przez ZTM na przyszłość (od października 2022 r. do 31 września 2025 r.) oraz uwzględniający wypłatę odszkodowania za bezumowne korzystanie z tych gruntów za okres do zawarcia umowy. Projekt umowy został przekazany 6 września 2022 r. do MTP.

(akta kontroli str. 6711-6725, 6732-6739)

Nieuregulowanie kwestii związanej z korzystaniem z gruntów podmiotów trzecich przez okres trzech lat było działaniem nierzetelnym, a w zakresie korzystania z gruntów miejskich, zarządzanych przez ZTM, było także działaniem niezgodnym z § 3 ust. 7 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 764/2018/P Prezydenta z 31 października 2018 r. w sprawie zasad realizacji zadania powierzonego do wykonywania MTP. Spółka została bowiem zobowiązana do zawarcia z właściwymi jednostkami Miasta, na warunkach rynkowych, umowy dzierżawy gruntu, położonego poza pasem drogowym, na którym posadowiona jest wiat przystankowa oraz umowy pozwalającej na korzystanie z gruntu, przez który przebiega instalacja doprowadzająca energię elektryczną do wiaty przystankowej.

W efekcie w latach 2019-2022 Spółka nie ponosiła należnych kosztów z tytułu dzierżawy gruntów usytuowanych poza pasem drogowym, na których umieszczono wiaty przystankowe, mimo że na części z nich prowadziła działalność reklamową. Dopiero w trakcie kontroli podjęto działania w celu uregulowania tej kwestii. Biorąc pod uwagę stawki czynszu wynikającego z zarządzenia nr 745/2013/P Prezydenta Miasta z dnia 21 listopada 2013 r. w sprawie wydzierżawiania i wynajmowania nieruchomości gruntowych stanowiących własność Miasta lub ich części (wraz ze zmianami) uchylonego zarządzeniem nr 724/2021/P Prezydenta Miasta z dnia 14 września 2021 r. w sprawie wydzierżawiania i wynajmowania nieruchomości komunalnych należne opłaty z tytułu czynszu dzierżawnego w okresie 2019-2022 powinny wynieść co najmniej 473,8 tys. zł (+ VAT w wysokości 109,8 tys. zł).

(akta kontroli str. 139-158, 6732-6779, 6997-7024)

3. MTP nie podpisała – po wygaśnięciu dotychczasowej umowy – nowej umowy dzierżawy nieruchomości miejskiej stanowiącej drogę wewnętrzną przez okres trzech lat, umieszczając na niej słupy reklamowe i nie ponosząc należnych opłat dzierżawnych na rzecz budżetu Miasta, co było działaniem nierzetelnym.

W związku z wygaśnięciem umowy dzierżawy nieruchomości stanowiącej drogę wewnętrzną w celu umieszczenia trzech słupów reklamowych (nr 432/ZZ/2018 z 20 grudnia 2018 r.)¹³⁸ Spółka w dniu 9 maja 2019 r. złożyła do ZDM wnioski o zawarcie nowej umowy i jednocześnie o zawieszenie postępowania do czasu uzyskania pozwoleń na budowę nośnika reklamowego. Po uzupełnieniu wniosku o niezbędne dokumenty i pełnomocnictwa Spółka nie monitorowała w ZDM sprawy uregulowania korzystania z nieruchomości gruntowej, oczekując na przygotowanie umowy przez ZDM.

Dopiero umowami nr UZ.U.107.2022 i nr UZ.U.108.2022 z 9 maja 2022 r. usankcjonowano bezumowne korzystanie, ustalając wynagrodzenie z tego tytułu w wysokości 40,9 tys. zł (w tym VAT w kwocie 7,7 tys. zł). Spółka uregulowała należne wynagrodzenie 28 czerwca 2022 r.

Prezes Zarządu wyjaśnił, że w 2019 r. kluczowym wyzwaniem dla Spółki była realizacja Zadania Powierzonego, z czym wiązało się niemal 100% zaangażowanie wszystkich pracowników Wydziału City Marketingu i tym samym proces realizacji sieci nośników w postaci słupów citylight został mocno spowolniony. Dodał, że prawdopodobnie z uwagi na duże nawarstwienie zadań i zmianę priorytetów inwestycyjnych, przyjęto błędne założenie, że umowa jest kontynuowana, tym bardziej, że słupy stały w tej lokalizacji od grudnia 2018 r., nie była zmieniana ich lokalizacja, a wolą stron była wieloletnia współpraca w tym zakresie.

(akta kontroli str. 5176-5179, 5190-5194, 6992)

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań zmierzających do:

- 1) zapewnienia rzetelnego sporządzania projektów zawieranych umów,
- 2) ostateczne uregulowanie z właścicielami gruntów, w tym ZTM, na których zlokalizowane są wiaty przystankowe znajdujące się poza pasem drogowym, zasad korzystania z tych gruntów.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

¹³⁸ Obowiązywała w okresie 21 grudnia 2018 – 18 maja 2019 r.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 16 listopada 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy
Przemysław Grad
główny specjalista kontroli państwowej

/-/

Dyrektor
p.o. Dyrektor
dr Marcin Stefaniak

/-/

Jakub Iwanicki
specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała p.o. Dyrektor Delegatury NIK w Poznaniu Karolina Wirszyc-Sitkowska.